

Petr Sokol: Konec starých časů?

28.dubna 2011
www.reflex.cz
28.04.2011

Britové budou o víkendu vzhlížet ke královské svatbě a velebit staré tradice. O týden později však budou čelit pokušení zrušit jinou hlubokou tradici – VĚTŠINOVÝ VOLEBNÍ SYSTÉM, který jim závidí leckde ve světě.

Pátého května se bude hlasovat o tom, zda odmítnou dosud používaný jednokolový většinový volební systém a nahradí ho tzv. alternativním hlasováním neboli australským volebním systémem. Už samotný fakt, že jsou voliči povoláni k rozhodování v referendu, je pro Brity netradiční. Bude to podruhé v historii, a navíc poprvé bude takové referendum právně závazné.

DAŇ ZA KOALICI

Po loňských parlamentních volbách nevznikla poprvé po 36 letech parlamentní většina jedné politické strany. K vytvoření vlády byla třeba – pro britské ostrovy nezvyklá koalice dvou stran. V pořadí třetí, středolevicoví liberální demokraté si nechali za vstup do koalice s pravicovými konzervativci premiéra Davida Camerona zaplatit právě referendem o změně volebního systému.

Liberální demokraté jako třetí nejsilnější strana totiž nejvíce doplácují na jednokolový většinový volební systém, který "pomáhá" dvěma nejsilnějším stranám. Přišli proto s návrhem hlasovat o systému, v němž volič očísluje všechny kandidáty a sestaví tím pořadí, jak se mu jednotliví kandidáti líbí. Konzervativci si však v koalici smlouvě vymínili, že návrh v referendu nemusí podporovat, a rozjíždějí nyní kampaň vyzývající, aby voliči hlasovali "ne". Dlouho se zdálo, že nebudou úspěšní, protože pro změnu se vyslovila i velká část opozičních, levicových labouristů a podporu vyjádřili také představitelé oscarového filmu Královská řeč – Colin Firth a Helena Bonham Carterová. Jenže v posledních týdnech se nálada veřejnosti otočila. Zdá se, že zabírá kampaň konzervativců a menšinové části labouristů, která zdůrazňuje, že nový systém by byl nespravedlivý.

Konzervativci přišli s klipem, jenž ukazuje závod tří běžců, kde na konci dostane trofej za vítězství až třetí v pořadí. Takový výsledek podle jejich názoru umožňuje systém alternativního hlasování mají v tom pravdu. Ten, kdo dostane od voličů nejvíce "jedniček" – tedy prvních preferencí –, nemusí být nakonec díky složitosti systému zvolen.

Kampaň odpůrců změny také více či méně podprahově zdůrazňuje, že návrh je vlastně snahou neoblíbeného lídra liberálních demokratů Nicka Clegga přetavit svou slabost pomocí nového volebního systému ve volební úspěch. Pátého května se tedy dozvíme, zda padne jedna z tradic britského politického systému.

Reflex, 17/2011